

**Uunga siunnersuut: Qilalukkat nipinut illersorneqarnissaat siunertaralugu kangerlunni qaqortat qernertallu sivilunerusumik najortagaanni angallatit aalajangersimasut ingerlaartarnerisa killilerneqarsinnaaneranut periarfissat misissoqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Misissuineq UPA2023-mut naammassineqarsimassaaq iliuusissanillu aalajangersimasunik siunnersuutitaqassalluni.**  
*Inatsisartunut ilaasortaq Jens NapātôK', Naleraq*

## **pillugu**

### **Eqqissisimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliap**

#### **Siunnersuutip aappassaanneerneqarneranut**

#### **ISUMALIUTISSIISUTAA**

Ataatsimiititaliap suliarinninnermini kingullermik ilaasortarai:

Inatsisartunut ilaasortaq Mala Høy Kúko, Siumut, siulittaasoq  
Inatsisartunut ilaasortaq Aqqalu Jerimiassen, Atassut, siulittaasup tullia  
Inatsisartunut ilaasortaq Pipaluk Lyngø-Rasmussen, Inuit Ataqtigiiit  
Inatsisartunut ilaasortaq Mariane Paviassen, Inuit Ataqtigiiit  
Inatsisartunut ilaasortaq Aslak W. Jensen, Siumut

UIA2022-imi ulloq 6. maj siullermeerinninnerup kingorna siunnersuut ataatsimiititaliap misissorpaa.

#### **1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu**

Sikunik aserorterutinit, umiarsuarnik takornarianik angallassisunit, kilisaatinit takornarianillu angallassissutinit nipinut qilalukkat qaqortat qernertallu illersorneqarnissaannik periarfissat qulaajarneqarnissaat siunnersuutip matuma siunertaraa. Kalaallit Nunaata kangiani Kangerlussuup Qaanaamilu kangerluup, allanik ilanngussiffiusinnaasunik, misissorneqarnissaat siunnersuuteqartup nammineq kissaatigaa.

#### **2. Inatsisartuni siunnersuutip siullermeerneqarnera**

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani siunnersuutip imarisai allannguutissatullu siunnersuut sukumiisumik oqaluuserineqarput. Arfeqarnerup attatiinnarneqarnissaanut tunngaviusut qulakkeerneqarnissaat tamassumalu malitsigisaannik piniartuunermut tunngaviunera takornariaqarnermullu ineriartortitsinissamut periarfissanik amerlisaanerup akornanni oqimaaqatigiinneq pingaartillugit oqaluuserineqarput. Sumiiffinni ukiup qanoq ilinerani

arfeqartarnera takornarianillu umiarsuarnik tikittoqartarnera ataatsikkoorlutik pisarnerat aaqqiissuteqarniarnermut piuminaassisitsimmat oqaatigissaaq.

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik ima saqqummiussipput:

*”Nalunaarummik, nipiliornernut arferit illersorneqarnissaat siunertaralugu, kangerlunni arferit aasaanerani sivilunerusumik najortagaanni angallatinik aalajangersimasumik suussusilinnik imaatigut angalanermut maleruagassiiviusumik suliaqarnissamik Naalakkersuisut peqquneqassasut.”*

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat nalunaarusianngoratarsinnaasup imarisasaanik sukumiinerusumik oqallinnissamik immikkut periarfissiivoq tassanilu ilaalluni angallatinut sorlernut killilersuineq atuutsinneqassanersoq.

### 3. Apeqqutit

Immikkoortumik suliaqarnermut atatillugu Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq ataatsimiititaliamit apeqqutitut assigiinngitsunut akissuteqaqqullugu qinnuigineqarpoq. Ataatsimiititaliap Naalakkersuisumut apeqqutaasa Naalakkersuisullu akissutaasa assilineqarneri isumaliutissiisummut uunga ilanngussatut kakkiupput.

Naalakkersuisut nalunaarusiassatut siunnersuutaanni allassimasut tigussaasunnngortinnissai ataatsimiititaliap apeqquteqaammini immikkut ujartorpai. Nalunaarusiassap sunniuteqarfigisinnaasai kisiannili aamma innuttaasunut, inuussutissarsiutinut pisortanullu aningaasaqarnikkut sunniutissai qulaajassallugit apeqqutit siunertaraat.

Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiuutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisup akissuteqaataa ataani allassimasumi sukumiinerusumik sammineqassaaq.

### 4. Siunnersuummik ataatsimiititaliap suliarinninnera

Pitsaasumik arfeqarsinnaanerata aamma inuussutissarsiutigalugu piniartut takornarianillu sullissisut akornanni atukkani oqimaaqatigiissutsip eqqortup qulakkeerneqarnissaa pingaaruteqartoq ataatsimiititaliap aallarniutigalugu naqissusissavaa. Avatangiisitigut, inooqatigiinnikkut aningaasarsiornikkullu ataavartumik ingerlasinnaassusilimmik inuiaqatigiit ineriartornerata qulakkeerneqarnissaa qitiuvoq. Aalajangiiffigisassatut siunnersuut siunnersuuteqartumeersoq imaluunniit Naalakkersuisuninngaanniit allannguutissatut siunnersuut akuerineqassagaluarpat suminngaanneerana apeqqutaatinnagu suliamut aggersumut nuna tamakkerlugu aamma sumiiffinni soqutigisaqatigiit siammasissumik piviusumillu peqataatinneqarnissaat, uani ilaatinneqarlutik aalisartut piniartullu, takornariarnermik suliaqartut, Pinngortitaleriffik Arkisk Kommandolo anguniarneqassaaq.

Aalajangiiffigisassatut siunnersuummut matumunnga naammaginantumik siunnersuuteqartoq nassuiaasoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq. Taamaattumik Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni allassimasut pingaernerutillugit ataani allassimasuni ataatsimiititaliap sukumiinerusumik qulaajassallugu kissaatigaa.

#### **4.1. "Angallatinik aalajangersimasunik" angalanernut aqutsineq**

Siunnersuutip siullermeerneqarnerani angallatit sorliit angalanerat nalunaarusiornikkut aqunneqarsinnaanerat oqaluuserineqartoq ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Aalisartunut piniartunullu sapinngisaq malillugu killilersuisoqannginnissaa takornarianilli umiarsuarnut angallassisunut pingaernerusumik sammiveqartitsisoqanissaa oqallinnermi oqaatigineqarpoq.

Umiarsuarnik takornariartunik angallassisut angallavigisaannik nalunaarutip pingaernerusumik aaqqissuiffissaatut ilimagineqassasoq ataatsimiititaliap apeqqutaanut akissuteqarnerminni Naalakkersuisut ilisimatitsipput. Inuiaqatigiit ingerlaneranut pingaaruteqartut soorlu umiarsuit pilersuisut angalaneri, sumiiffinni aalisartut piniartullu angalaqatigiinneri ileqquusut malillugit ingerlasinnaasut Naalakkersuisut aamma ilisimatitsissutigaat. Sumiiffimmi ilisimatuussutsikkut misissuisinnaanerup qulakkeerneqarnissaa taamatuttaaq pingaaruteqartoq ataatsimiititaliap matumuuna tikkuassavaa. Arfernik kisitsisarnernik sulii periarfissaqanissaa tamatumunnga ilaalluni, arfernimmi aqutsinermut pingaaruteqartumik ilanngussaqaqartarmata. Sumiiffinni aalisartunik piniartunillu ilisimasanik katersukkanik peqataatitsilluni siammasinnerpaamik tunngaveqarluni aqutsineq ingerlanneqassaaq.

#### **4.2. Allannguisuunnginnissamik piunasaqaat**

Siunnersuuteqartup arfertatsinnik illersuiniarluni kissaateqarneranik Naalakkersuisut naaperiaarusussuseqarlutik tikilluaqqusinerat ataatsimiititaliap qujassutigissavaa. Aqutsinermi killeqartumik sulisoqaraluarluni annerpaamik sunniuteqarsinnaasumik kinguneqartitsisinnaaneq kissaatigineqarmat ataatsimiititaliap pitsaasutut isigaa. Iliuutsit tigussaasut nalinginnaasumik kissaatiginaraluartut inuiaqatigiinni innuttaasut aalajangiinernillu kalluarneqartut piviusumik peqataatinneqarnissaat qulakkeerneqassasoq aqutsinerni tamani qitiusoq ataatsimiititaliaq isumaqarpoq.

Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat pillugu ataatsimiititaliap paasivaa allannguinnginnissamik piunasaqaataasumik naammassinninngimmat. Matumani pineqartoq tassaavoq aalajangiiffigisassatut siunnersuutaasumut allannguutissatut siunnersuut ima allannguitigissanngimmat allaat allannguutissatut siunnersuutip akuersissutigineqarnera aalajangiiffigisassatut siunnersuutit Inatsisartuni marloriarlutik suliarineqartussaanerannik piunasaqaammik naammassinnikkunnaarluni. Allannguutissatut siunnersuut taamaattoq saqqummiunneqaruni akuersissutigineqarlunilu Naalakkersuisunut pituttuisuunaviangilaq.

Nalunaarummik siunnersuutigineqartumik allannguutissatut siunnersuutip matuma

akuerineqarnerata Naalakkersuisut suliamik aallartitsinerannik malitseqassasoq ataatsimiititaliap paasivaa. Naalakkersuisut ataatsimiititaliap apeqqutitut nassiussaanut akissutaat isumaliutissiisummut matumunnga ilanngussatut kakkiunneqartut suliap matuma aallaavigissavaa.

#### **5. Siunnersuutip aningaasatigut kingunerisassai**

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 imm. 1-imi allassimavoq siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut aningaasatigut allaffissornikkullu kingunerisassai siunnersuutip tunngavilersuutaani allaaserineqassasut.

Tamatumunnga atatillugu siunnersuutip piviusunngortinneqarnissaanut nalunaarusiap AC-mik ukiup affaanik sulisoqarnissaq 250.000 kr-nik aningaasatigut kinguneqassasoq ataatsimiititaliap maluginiarpaa.

#### **5.1. Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaata aningaasatigut kingunerisassai**

Siunnersuutip piviusunngortinnissaanut aningaasatigut kingunerisassat Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaanni nalunaarutigineqarsimangitsut ataatsimiititaliap maluginiarpaa. Naalakkersuisunut apeqqutitunik assigiinngitsunik nassitsinikkut kingunerisassat pineqartut qulaajarneqarnissaat ataatsimiititaliap ujartorpaa.

Allannguutissatut siunnersuut inuussutissarsiutinut, innuttaasunut pisortanullu aningaasatigut kinguneqarnissaanik naatsorsuutiginnittoqanngitsaq ataatsimiititaliap apeqqutaanik akissuteqaammini Nunalerinermut, Imminut Pilersornermut, Nukissiutinut Avatangiisinullu Naalakkersuisoq allappoq.

Naalakkersuisut nalunaarusiortarnerminni nunalu tamakkerlugu aqutsinerminni qaqugukkulluunniit aningaasaqarnikkut kingunerineqartussanik sukumiisumik qulaajaaniartarnerat ataatsimiititaliap tatigaa. Tamanna pissutigalugu umiarsuarnik takornariartaatinik 1. juunimiit 31. oktobarimut Kalaallit Nunaata kangiani aqutseratarsinnaanissap innuttaasunut, inuussutissarsiutinut pisortanullu aningaasatigut sunniuteqannginnissaanik unnertoqarnerata ataatsimiititaliaq eqqarsaammertutut inissippaa. Kalaallit Nunaanni umiarsualivinnut umiarsuarnik takornariartaatinik akitsuutitunik assigiinngitsunik isertitsisoqarsinnaanera soorlu aamma takornarialerinemik suliaqartut umiarsuit takornariartaatsit tikinnerani iluaquserneqartartut ataatsimiititaliaq paasinnippoq. Kalaallit Nunaata imartaanut umiarsuarnik takornariartaatinik killilersuiniarnerup inuiaqatigiinnut aningaasatigut allannguutitit kinguneqartoqannginnerata ataqatigiittoqannginnera ataatsimiititaliap paasivaa.

Nalunaarusiamut siunnersuutigineqartumut tusarniaanermik suliaqarnermut atatillugu

pineqartut sukumiisumik qulaajarneqarnissaat Naalackersuisut sulissutiginiaraat ataatsimiititaliap tatigaa. Siusinnerusukkut nalunaarutigineqareersutut siunnersuummi matumani qitiusoq, tassaasoq arfeqassutsip inuiaqatigiillu atugarisaanni oqimaaqatigissutsit qulakkeerneqarnissaat, sumiiffinni innuttaasunik suliamullu attuumassuteqartunut tulluuttunut peqataatitsinissap avaqqunneqarsinnaannginnera ataatsimiititaliap naqissusissavaa.

#### **6. Ataatsimiititaliap inassuteqaataa**

**Ataatsimiititaliap isumaqatigiittup** Naalackersuisut allannguutissatut siunnersuutaa akuerineqassasoq inassutigaa.

Taamatut oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnillutik matumuuna siunnersuut ataatsimiititaliap aappassaaniigassanngortippaa.



Mala Høy Kúko  
Siulittaasoq



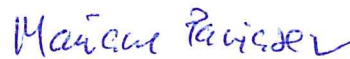
Aqqalu Jerimiassen  
Siulittaasup tullia



Pipaluk Lynge-Rasmussen



Aslak W. Jensen



Mariane Paviasen



Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq  
Kimut: Mala Høy Kúko

Ilanngussaag  
Bilag 1

## UPA2022, imm. 61, qilalukkat qaortat qernertallu nipinut illersorneqarnissaat pillugu akissut

Eqqissimatitsinermut Avatangiisinullu Ataatsimiititaliaq imm. 61-imut, qilalukkat qaortat qernertallu nipinut illersorneqarnissaannut tunngasumut Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaata imaanut allakkatigut arlalinnik apeqquteqaateqarpoq.

Allakkat ulluat: 18-05-2022  
Suliap normua: 2022-11326  
Allagaatip iisarnaataa:  
20160469

Postboks 1614  
3900 Nuuk  
Oqarasuaat: (+299) 34 50 00  
Fax: (+299) 34 54 10  
E-mail: pan@nanoq.gl  
www.naalakkersuisut.gl

### 1. Inatsiseqartitsineq sorleq tunngavigalugu nalunaarut pineqartoq suliarineqassava?

Akissut: *Pinngortitamik illersuineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 29, 18. december 2003-meersoq* (Pinngortitamik illersuinermit inatsit) tunngavigalugu nalunaarut suliarineqassaaq. Tamanna § 11 imaluunniit § 24 naapertorlugu pisinnaavoq. Naalakkersuisuniit § 11-p inatsisinut tunngavissatut atorineqarnissaa naatsorsuutigaa.

§ 11 naapertorlugu sumiiffiit arferit najortagaasa ataasiakkaat illersorneqarnissaat periarfissinneqarpoq. Eqqissimatitsinermut nalunaarummi sumiiffinni sunnertiasuni suliasat maleruagassiuunneqarsinnaapput, taakkunungalu angallatit aalajangersimasut atorlugit imaatigut angallannerit aalajangersaaffigineqarsinnaapput. Sumiiffiit sunnertiasut eqqissimatinneqarneri arfernik eqqissimatitsinermik isumaqanngilaq.

Periarfissatut aappaattut nalunaarummi, ataatsimut isigalugu arferit aasisarfiisa pinngortitami illersuiffingortitsiviusumik suliaqartoqarsinnaavoq. Tassani Pinngortitamik illersuinermit inatsimmi § 24 naapertorlugu pisinnaavoq.

### 2. Nalunaarummi ”angallatinik assigiinngitsunik” suuneranik Naalakkersuisut qanoq aalajangersaaniarpat?

Akissut: Pingaartumik angallatit annerit, soorlu umiarsuit sinersorlutik takornariartitsisartut nalunaarummi maleruagassiuunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Suliassat inuiaqatigiinnut pisariaqartut, soorlu umiarsuit pilersuisut angallannerisa, aammalu najugaqartut aalisarnermut, piniarnermut ataatsimoortumillu angallassinermut atatillugu imaatigut angallasserisa ingerlaannarsinnaanissaat pingaaruteqarpoq.

### **3. Nalunaarummi kangerluit sorliit ilanngunniarneqarpat?**

Akissut: Nalunaarusiassami pingaartumik Inglefield Bredning-imi, Tasiilami eqqaanilu, Kangerlussuarmi (Blossevillekysten) aamma Scoresbysund Fjord-imi imaatigut angallannerit maleruagassiuunneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. Sumiiffiit taakku qilalukkanut qernertanut aasisarfiupput pingaarutillit, imaatigut angallattunit akornusersorneqarnissamut malussajasuusut.

Qimusseriarsuarmi aamma Dove Bugt-imi qilalukkat qernertat aasisarfiini imaatigut angallannerit maleruagassiuunneqareerput.

### **3a. Kangerluit avataanni imartanut aqutsinermut nalunaarut atorineqassava?**

Akissut: Qilalukkat qernertat aasisarfii ataatsimut isigalugit kangerlunnut imartanullu sinerissamut qanittunut attuumassuteqartarput. Inglefield Bredning-imi aamma Scoresbysund Fjord-imi qilalukkat qernertat aasaanerani kangerluit iluanniittarput, kiisalu Blossevillekysten sinerlugu sinerissamut qanittuni imartaniittarlutik. Nalunaarutip nunami sumiiffinnut siammarneqarnera soqutigisaqartut attuumassutillit oqaloqatigineqareernerisigut aalajangersarneqassapput.

### **4. Imaatigut angallannermi piffissani sorlarni nalunaarut aqutsinermini killilersuissava?**

Akissut: Nalunaarummi imaatigut angallannerit, qilalukkat qernertat aasisarfimmiinnerini akornusersuisinnaasut maleruagassiuunneqassapput. Kalaallit Nunaata kitaata avannaani 1. aggustimiit 15. oktobarip missaanut, kiisalu Tunumi 1. juunimiit 31. oktobarip missaanut najuuttarput. Nalunaarutip suliarineqarneranut atatillugu piffissaliussassaq inaarutaasumik aalajangerneqassaaq, tassanilu najugaqartut biologillu ilisimasaat tunngavigineqassapput.

### **5. Inuussutissarsiutigalugu aalisartunut piniartunullu qanoq nalunaarut sunniuteqassava?**

Akissut: Nalunaarutip inuussutissarsiutigalugu aalisartunut piniartunullu sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

### **6. Takornarianik sullissineq qanoq nalunaarut sunniuteqassava?**

Akissut: Nalunaarutip atuutilernerani umiarsuit sinersorlutik takornariatitsisartut sumiiffinni, aasaanerani qilalukkat qernertat najortagaanni angalasinnaajunnaarsinnaapput.

### **7. Sumiiffinni inuussutissarsiutinut aningaasarsiornikkut nalunaarut aamma qanoq sunniuteqassava?**

Akissut: Nalunaarutip najukkami inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut sunniuteqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Nalunaarut aalajangiiffigineqannginnermini tamanut ammasumik tusarniaassutigineqassaaq, tassanilu kikkut tamarmik kingunerisinnaasat pillugit erseqqissaateqarnissamut periarfissaqassapput.



**8. Innuttaasunut aningaasarsiornikkut nalunaarut aamma qanoq sunniuteqassava?**

Akissut: Nalunaarutip innuttaasunut aningaasaqarnikkut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Nalunaarut aalajangiiffigineqannginnermini tamanut ammasumik tusarniaassutigineqassaaq, tassanilu kikkut tamarmik kingunerisinnaasat pillugit erseqqissaateqarnissamut periarfissaqassapput.

**9. Pisortanut aningaasaqarnikkut tamassuma saniatigut nalunaarut aamma qanoq sunniuteqassava?**

Akissut: Nalunaarutip pisortanut aningaasaqarnikkut kinguneqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq. Nalunaarut aalajangiiffigineqannginnermini tamanut ammasumik tusarniaassutigineqassaaq, tassanilu kikkut tamarmik kingunerisinnaasat pillugit erseqqissaateqarnissamut periarfissaqassapput.

**10. Nalunaarut kimit atuutsinneqartussat Naalackersuisunit eqqarsaatigineqarpa?**

Akissut: Angallatit, nalunaarummut ilaatinneqartussat amerlanersaasa umiarsuit nalunaaruteqartarfiannut GREENPOS-imut ilaanissaat Naalackersuisunit naatsorsuutigineqarpoq. Nalunaaruteqartarfik GREENPOS umiarsuit, Kalaallit Nunaata imartaanut imartaaniillu angalasussat, aamma Kalaallit Nunaata nunavittaata sukaani imaluunniit aningaasaqarnikkut killeqarfiup avataani (EEZ) angalasussat tamarmik pinngitsooratik atortussaavaat. GREENPOS-imut nalunaarutit Kalaallit Nunaanni Annaassiniartarfimmut (JRCC Kalaallit Nunaat), Issittumi Sakkutooqarfimmit isumagineqartumut nassiunneqartussaapput. GREENPOS atorlugu Issittumi Sakkutooqarfiup umiarsuit kalaallit imartaanni angalasut malinnaaffigisinnaavai, aammalu umiarsuit sumiiffinnut piffissanilu aaljangersimasuni angalanissamut killilersuutit pillugit ilisimatittarsinnaallugit.

**10a. Tamatumunnga aningaasartuutit qanoq annertutigisussat naatsorsuutigineqarpat?**

Akissut: Nalunaarutip nutaap atuutilernerani Issittumi Sakkutooqarfiup saniatigut aningaasartuuteqarnissaa naatsorsuutigineqanngilaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

  
Kalistat Lund